

MI MLADI BORCI

STANOVSKI TEDNIK ZA SLOVENSKO DIJAŠTVO. — IZHAJA VSAK PETEK. — LETNA NAROČNINA: DIJAŠKA 16 DIN, NEDIJAŠKA 30 DIN, PODPORNNA VEČ KOT 30 DIN. POSAMEZNA ŠTEVILKA 75 PAR — UREDNIŠTVO IN UPRAVA V LJUBLJANI V STRELJSKI ULICI 12/II. — ČEKOVNI RAČ. ŠT. 16.078.

LETO III.

LJUBLJANA, PETEK, 11. AVGUSTA 1939.

ŠTEV. 48.

Z 'Borci' pri p. Leditu

Naš poročevalec se je napotil z dvema vezanima letnikoma »Borcev« in s protikomunističnimi zvezki »Naše poti« k p. Leditu, da mu jih izroči za njegovo rimsko protikomunistično knjižnico.

Ko potrkam na vrata, zavpije p. Ledit svoj »Noter« po nemško tako glasno, da sem se skoraj bal naprej. Ko vstopim, zagledam p. Ledita pri preprosti mizici v eni izmed celic jezuitskega Doma duhovnih vaj. P. Ledit je mlad mož, ki kaže komaj 30 let, suhega obraza in silno živahnega obnašanja. Na mizi pred seboj ima pepelnik, ki je poln cigaretnih ogorkov in pepela. Med njimi se kadi še pol cigarete, ki jo je g. pater pravkar odložil, da mi lahko da roko. Obisk sprejme silno prijazno in živahno, ponudi stol z vprašanjem, ki je zelo značilno za voditelja informacijske centrale: »Kaj mi boste pa vi povedali?«

Izročil sem mu oba letnika »Borcev« in »Naše poti«, ki jih je z največjim veseljem sprejel. Pri »Naši poti« se je najprej zanimal, če je dr. A. Ušeničnik, ki je pisal »Materializem« in »Obris socialnega vprašanja«, tisti znani filozof. Ko sem mu pritrdil, je dejal: »To je sijajno, da taki možje sodelujejo pri vašem delu. Prinesel bom v »Lettres de Rome« oceno teh knjig.«

Nato je vzel en letnik »Borcev« in skoraj vsega prelistal. Naslove je g. pater v, ker so mu znani tudi slovanski jeziki in zlasti ruščina, večinoma gladko razumel, le tu in tam sem mu pojasnil kako besedo. Pri tem listanju so prišli na vrsto vsi mogoči članki. Ob raznih naslovih je g. pater delal svoje pripombe. Tako je rekel n. pr. glede stališča nekaterih francoskih katoličanov naslednje: »Ljudje, ki nimajo v Franciji nobenega vpliva, imajo veliko ime v inozemstvu. Tako n. pr. Maritaine. On je sicer dober filozof, toda to, kar je pisal o Španiji, to je ne samo napačno, ampak tudi krivično... In »Špet!« O tem je boljše, da sploh ne govorimo! Takšno pisanje!«

Pri članku o Baskih: »Ti Baski so čisto ljubeznivo ljudstvo, ampak tegà, kar so storili v državljanski vojni, ne moremo odobravati. Jaz sem izgubil mnogo prijateljev, ko sem nastopil proti temu. Toda treba je držati linijo in poslušati razum, ne srce.«

Ob pogledu na članke o »Divini Redemptoris«, je rekel z vidnim spoštovanjem: »Das ist eine gewaltige Enzyklika.« (To je silna okrožnica!)

Ko je videl celo vrsto člankov o rasizmu, je dejal: »To ste dobro naredili, da toliko pišete o rasizmu. Prav sedaj sem zopet izvedel strašne reči.«

Čim dalje je g. pater listal po »Borcih«, tem bolj je bil navdušen. Zelo mu je tudi ugajal način lomljenja, velikih in vidnih naslovov in jasne razporeditve.

Ko jih je zaprl, me je pogledal in rekel: »Nein, aber das ist eine sehr nette Zeitschrift, ich muss ihnen sagen: eine sehr nette Zeitschrift.«

(Nadaljevanje na 2. strani spodaj)

Umetnice v samostanskih celicah

Neki ameriški časopis poroča o redovnici Stanisli iz Chicaga in o sestri Matildi, dominikanki iz mesta Ohio, ki sta obe veliki umetnici.

S. Stanisia je postala javnosti znana šele l. 1926, ko je razstavila ob priliki kongresa večje število verskih slik. Od tega časa dobiva neprestano naročila tako iz Amerike kakor iz Evrope. Svoje umetniške študije je začela v Münchenu pri poljskem grofu Tadeju Zukotyńskem. Po njegovi smrti je končala od njega začete svetopisemske slike. Že 50 let je, odkar je vstopila v notre-damski samostan. Tu je imela prilliko, svoje umetniško znanje obogatiti še z novimi izdelki. V zadnjih 10 letih je naslikala portrete kardinala Mundeleina in 12 drugih ameriških škofov. 16 cerkvá v USA. ima slike te umetnice.

S. Matilda je pred kratkim razstavila 18 slik v New Yorku, ki so vzbudile splošno zanimanje. Ameriški listi poudarjajo, da sestra obdeluje svetovne teme, zlasti pokrajinske slike iz francoskih provinc. Toda ona ne ustvarja po načinu »moderne« umetnosti. Že površen pogled zadostuje, da človek opazi, da te slike izhajajo iz globoko verne narave, ki zre vse stvari v njihovem živem odnosu do Boga. Nje pokrajinske slike dihajo mir in red.

Ti dve sestri sta nov zgovoren dokaz proti onim, ki bi radi na vsak način Cerkev naprtli nasprotje do znanosti in umetnosti. Toda proti dejstvu je brezuspešna tudi zloba takih ljudi.

Uspehi kat. tiska v Ameriki

Nenavadne uspehe beleži katoliški apostolat tiska v Chicagu. V Cook County bolnici pride povprečno vsak dan vsaj do enega prestopa v katoliško Cerkev in to prav po zaslugi tam razširjenih katoliških časopisov. Zveza namerava v letu 1939. razdeliti milijon katoliških spisov.

50-letnica katoliške univerze v Ottawi

V KANADI — TRI KATOLIŠKE UNIVERZE

Kakor v Združenih državah, je tudi v Kanadi visokošolsko življenje zelo razvito. Katoličani, ki jih je 4½ milijona, imajo poleg številnih kolegijev (gimnazij) tudi tri katoliške univerze: v Quebecu, Montrealu in Ottawi.

Cilj *quebeške* univerze je latinska kultura, študij filozofije in teologije, ljubezen do literature in umetnosti.

Montrealska univerza pa stoji v mestu, ki je središče industrije, trgovine in denarništva, zato goji v prvi vrsti praktične znanosti in vpliva s tem na gospodarsko in socialno življenje v državi.

Univerzo v *Ottawi* pa si hoče mo ob priliki njene 50-letnice natančneje ogledati.

5. januarja 1889. jo je papež Leon XIII. proglasil za papeško univerzo. Temeljni kamni te univerze pa so bili položeni že mnogo prej, namreč v revolucionarnem letu 1848.

Univerza v *Ottawi* je od države priznana, zato po končanih študijah slušateljem podeljuje doktorat in pred doktoratom tudi bakalaureat in licenciat, kakor je to bilo v navadi že v srednjem veku.

TRI VELIKE NALOGE OTTAWSKÉ UNIVERZE

Tri velike naloge je ta mlada ustanova prevzela na svoja ramena.

1. hoče biti most in duhovna posredovalka med kulturama, jezika in izobrazbama obeh tako različnih narodov Kanade;

2. hoče vzgojiti, zlasti odkar je leta 1866. *Ottawa* postala glavno

mesto Kanade, katoliško elito, ki bi bila zmožna vplivati tudi na državno in socialno življenje v duhu krščanstva;

3. končno hoče biti krepko središče krščanske filozofije in duhovnih znanosti proti materialističnemu mišljenju, ki vedno močneje prodira v deželo iz Združenih držav.

ŠTEVILNE FAKULTETE IN ZAVODI

Danes so na univerzi sledeče fakultete in zavodi:

za teologijo in cerkveno pravo, filozofska fakulteta s filozofskim inštitutom,

znanstvena fakulteta (*faculté des arts*) s številnimi pododdelki, visoka šola za politične vede z oddelkom za diplomacijo,

za sociologijo, gospodarstvo in finance,

visoka šola za glasbo in gledališče,

inštitut za izobrazbo bolniških strežnic,

dvojezična srednja šola kot pripravo na univerzitetne študije, ter v zadnjem času *visoka šola za KA*.

Medicinske fakultete univerza nima, ker ima sijajno opremljeno fakulteto katoliška univerza v Montrealu.

Univerza je, kakor se iz navedenega vidi, bolj ameriškega kakor evropskega tipa in ne služi toliko teoretičnemu znanstvenemu raziskovanju, kot v prvi vrsti praktični pripravi na višje poklice v državni službi in narodnem gospodarstvu.

Število slušateljev se suče v zadnjih letih povprečno okrog 600, ako se ne štejejo slušatelji univerzi pripadajočih zavodov.

POSEBNA SKRB — GOJITEV SHOLASTIKE

Vodstvo univerze posveča posebno skrb KRŠČANSKI FILOZOFIJI zlasti od leta 1889., ko so po navodilih okrožnice Leona XIII. »Aeterni patris« izločili filozofijo iz znanstvene fakultete in zanjo ustanovili posebno fakulteto.

Študijski čas traja tri leta.

Prvo leto se razlaga uvod v filozofijo, logika, kritika, ontologija (nauk o bitju kot bitju), etika, prirodoslovje in zgodovina filozofije.

Drugo leto sledi psihologija (nauk o duši), biologija, antropologija (nauk o človeku), kemija in fizika. Istočasno se berejo tudi spisi Aristotela in največjega misleca krščanske filozofije, sv. Tomaža Akvinskega.

V *tretjem letu* pa se študirajo posamezna važnejša vprašanja.

Samo filozofska fakulteta ima 15 profesorjev.

Sholastična filozofija pa ni le podlaga za teologijo in apologetiko, ampak tudi za sociologijo, gospodarske znanosti in pravo. Zato jo poslušajo ne le bogoslovci, ampak tudi laiki, ki prihajajo celo iz Združenih držav. Njih študij obsega 2 leti. K predavanjem pa ne hodijo na filozofsko fakulteto, ampak na filozofski inštitut, ki je bil ustanovljen prav v ta namen.

NAJTEŽJA NALOGA

Najtežja naloga pa, ki jo univerza vrši, je delo za ožje sodelovanje katoličanov francoskega in angleškega kulturnega kroga. Zato je univerza sama dvojezična. Moramo reči, da se tudi že v tem prizadevanju kažejo prvi uspehi: mladina obeh narodnosti se že združuje v skupne organizacije.

Jasno je, da je univerza v teku svojega 50 letnega obstoja naletela na večje ali manjše težave, pri katerih denarno vprašanje ni igralo najmanjše vloge, saj je znano, da morajo ameriški katoličani vse šole, od ljudske do univerze, vzdržavati z lastnimi sredstvi. Toda bogate izkušnje so gotovo dobro jamstvo za to, da bo tudi v bodoče ta katoliška univerza žarišče krščanske kulture in znanosti vsej Kanadi.

Z „Borci“ pri p. Leditu

(Nadaljevanje s 1. strani)

Za zaključek je povedal še svoje mnenje o kongresu: »Prepričan sem, da je ta kongres potolkel komunizem v Sloveniji. Vsa Slovenija je bila na kongresu. Komunisti so ostali doma in videli, da so sami. Oni morejo zdaj samo še žalostno čakati na boljše čase... Prišli so pokukati tudi na razstavo v akademski dom. Toda vse, kar je bilo tu razstavljeno, je bilo od njih samih. To so sami dokumenti... Kaj naj rečejo proti temu? Jaz sem govoril z nekaterimi, pa sem videl, da o marksizmu vemo mi precej več kot oni.«

Sredi najlepšega razgovora pokličejo gospoda patra, da je čas za na vlak. Hitro se poslovim, p. Ledit pa me med tem, ko daje roko, še enkrat zagotavlja kažoč z obrazom na »Borce« in »Našo pot«: »Jaz sem Vam v resnici hvaležen za to.«

TUDI FRAMASONI BI SE NAM PONUJALI

FRAMASONSKO PISMO SV. OČETU!

Pred kratkim sta reviji »Le mois« in »Revue internationale des sociétés secrètes« najodločnejše zavrnila poskus, da bi prišlo do sodelovanja med prostozidarji in katoličani.

Framasoni so šli tako daleč, da je njihov vodilni funkcionar, Lantoine izdal celo brošuro »Pismo na sv. Očeta« in v njej dokazoval, kako možno je sodelovanje katoličanov in framasonov.

Toda kakšno naj bi bilo to sodelovanje, se vprašuje »Le mois«.

SODELOVANJE NI MOGOČE, NITI TEORETIČNO NITI PRAKTIČNO

Moglo bi biti ali teoretično z ozirom na nauk ali pa politično. Toda jasno je, da med naukom katoliške Cerkve in med prostozidarskimi idejami soglasje ni mogoče. Katoliška Cerkev pomeni zatrdilo, da Bog je, dalje, da nas je Kristus odrešil greha, prostozidarstvo pa je že po svojem bistvu zanikanje Boga.

Če bi pa bilo možno (biti) skupno sodelovanje pri političnem delu, bi morala ta skupnost izvirati ali iz skupnih interesov ali iz kakega soglasja v važnih točkah obeh nauk. A tukaj je nasprotje še bolj otipljivo. Med etiko katoličana in etiko frama-

sona sploh ne more biti skupnosti. Druga drugo izključuje.

Skupno delo je nemogoče tudi zato, ker katoličan in prostozidar vsak po svoje pojmujeta resnico. Katoličan se večni resnici ne more odreči, prostozidar pa večne resnice, Boga, ne pozna in ne prizna.

ZAKAJ PONUJAJO ROKO?

Pomislimo tudi, zakaj ponuja framon rok katoličanu? Ali mar zato, da bo s pomočjo katoličana izvršil odlično katoliško delo? Nesmisel! ON RABI KATOLIČANA, DA GA IZRABLJA V SVOJE NAMENE IN DA LAŽJE DOSEŽE SVOJ CILJ, OBENEM PA, DA LAHKO PODARJA, SKLICUJOČ SE NA

KATOLIČANA: »GLEJTE, MOJE DELO NE MORE BITI SLABO, SAJ MI ON POMAGA!«

FRAMASONI IN KOMUNISTI NE BOSTE NAS VARALI!

Iz vsega tega se vidi, da more zaveden katoličan ob takih poskusih približevanja reči le svoj odločni: Ne!

»Le mois« svoja izvajanja zaključuje:

Razlika med prostozidarstvom in katolicizmom je tako velika kakor med dnevom in nočjo. Vsako popuščanje v tem oziru bi bilo katoličanom le v veliko škodo, zato stojmo trdno na straži proti vsem vabam satanovih priržencev.

Marijino češčenje — vez med katoličani in protestanti

Kot eno glavnih razlik, ki so jih navajali za katoliško in protestantsko vero, so smatrali češčenje Matere božje, ki ga katoličani tako vneto gojimo. Toda glede tega se je v bližnji preteklosti mnogo spremenilo.

Marijinega češčenja v protestantskih krogih ne odklanjajo več tako splošno kakor včasih. Tako se dandanes ne zdi več utopija, če angleški protestantski duhovnik Wilhelm Phelps meni, da bo prav češčenje Matere božje najodličnejše sredstvo za

zbliznanje med katoličani in protestanti. Sam pravi takole:

»Nekaj je, v čemer morejo biti po mojem prepričanju edini vsi katoličani in protestanti in sploh vsi krščanski narodi, četudi v tem doslej niso bili edini. Je to ljubezen in češčenje Matere našega Odrešenika.

Dokler so odnosi med katoličani in protestanti sloneli na nevednosti, nezaupanju in predsodkih — čemur pa danes, hvala Bogu, ni več tako —, Marije v protestantskih cerkvah nisi videl in o njej ne dosti slišal. Toda jaz mislim, da morejo biti danes vsi kristjani edini v tem, da priznajo Marijo kot najbolj vzvišeno gospo stvarstva. Prav tako, kakor pravimo »naš Gospod«, moremo tudi reči »naša ljuba gospa«. Zlasti praznik Marijinega oznanjenja bi mogel biti skupen praznik, ko bi ji tako protestanti kakor katoličani izkazovali čast, ki ji gre; kajti tudi katoličani device Marije ne obožujejo, ampak jo le časte. Vsak, kdor se imenuje kristjan, bi moral čutiti do Matere božje ljubezen in jo pristržno častiti.«

Film pri verouku

Poučevanje verouka v Južni Ameriki je združeno dostikrat s težavami, ki jih pri nas v Evropi sploh ne poznamo. Katehetska društva se trudijo, da vse nedostatke odpravijo in razlago čim bolj približajo razumevanju otroške duše.

Poleg bogato komentiranih šolskih knjig se katehetje poslužujejo v veliki meri stenskih slik in podob, ki prikazujejo dogodke iz stare in nove zaveze, življenje pravega kristjana in obrede katoliške Cerkve.

Zelo cenijo tudi film, ki igra pri pouku verouka veliko važnejšo vlogo kakor v Evropi.

Ti filmi obravnavajo zakramente, božje zapovedi, prikazujejo zgodbe sv. pisma, nagibljejo vernike k telesnim in duhovnim delom usmiljenja prikazujejo vrednost sv. maše in lepoto cerkvene liturgije; v fil-

mih je prikazana zgodovina Cerkve in dogodki iz misijonov, prikazan je pomen rožnega venca in križevnega pota; številni filmi kažejo življenje svetnikov.

Uporaba filma v take namene je gotovo pametna zamisel. Kajti znano je že, kako velik vpliv ima film na človekovo duševnost.

Nekaj popolnoma novega je tudi zamisel hišnega apostolata s filmom.

Otrok, ki je pridobil za določen katoliški časopis vsaj 3 naročnike, dobi kot nagrado majhen filmski aparat z verskimi slikami. Otrok seveda slike doma razvija in vzbudi obenem zanimanje domačih, da še sami filmu sledijo. Tako se na podlagi teh slik zopet vzbudi v njih zanimanje za verske resnice in otrok deluje tako med njimi kakor kak apostol, ne da bi sam za to vedel.

SPOROČILO UPRAVE

Cenjene naročnike, ki zadnje številke niso dobili, prosimo, da oprostite, ker je izostala iz vzrokov, ki so neodvisni od našega uredništva in uprave.

Uprava.

Morilec alkohol v Franciji

SVETOVNO PRVENSTVO V ALKOHOLOIZMU

V Franciji, domovini šampanjca, konjaka in znamenitih likerjev, je poraba alkoholnih pijač dosegla višek in Francozom prinesla žalostno odliko: Francoz pospravi največ alkohola na svetu. Pred svetovno vojsko so popili 500.000 hl čistega alkohola, l. 1935 že 1.150.000 hl in l. 1938. celih 1.500.000 hl. To je pa samo tisti alkohol, ki je bilo zanj treba plačati državno trošarino. A strokovnjaki pravijo, da ga Francozi doma spijejo še drugih 1.500.000 hl, ki zanj ne plačajo trošarine.

KRIVA JE LJUDSKA FRONTA

Da je alkoholizem v Franciji v zadnjem času tako narasel, je zasluga ljudske fronte. Vlada ljudske fronte je vpeljala 40 urni delavni teden pet delavnih dni po osem ur in tako so delavci dva dni v tednu praznovali. En prost dan so delavci še znali kako izrabiti doma in v družini, drugega so pa večinoma prebili v gostilnah.

Vlada ljudske fronte je potrebovala mnogo denarja. Zato je razpisno delila nova dovoljenja za gostilne. V dobrih dveh letih je nastalo v Franciji okoli 2000 novih gostiln.

ENA GOSTILNA NA 80 DUŠ!

V Franciji pride zdaj ena gostilna že na vsakih 80 prebival-

cev, v Nemčiji na 264, v Angliji na 430 in na Švedskem šele na vsakih 3000 prebivalcev.

STRAHOTNE POSLEDICE

Posledice so strahotne. Množe se umori: v Parizu so vsak dan trije umori, od teh dva zaradi alkohola; množe se prometne nesreče; bolnišnice so prepolne. Polovica vseh slaboumnih otrok izhaja od alkoholikov. Alkohol ima na vesti 47 % vseh norcev.

VELIKI DOBIČKI TOVARN

Velike dobičke žanjejo tovarne, ki izdelujejo alkoholne pijače. Te tovarne so zadnji dve leti dale delničarjem po vseh odpisih in davkih na vsako delnico, vredno 100 fr, po 100 fr dividende. To se pravi, da je denar v teh podjetjih naložen na 100 % obresti.

Pametni Francozi se z grozo sprašujejo, kam bo to pijančevanje francoski narod privedlo.

Kako bi moralo skrbeti šele nas, ki smo berači v primeri s Francozi, v pijančevanju pa le malo ali nič ne zaostajamo za njimi?

Slovinci pridemo kmalu za Francozi. Saj pride v Sloveniji ena gostilna na 150 prebivalcev. So pa tudi kraji, kjer kakor Francozi že osemdeset ljudi (med temi so všteti tudi otroci in ženske!) redi enega gostilničarja.

tega niso prav nič branili in so knjigo takoj kupili za nekaj tisoč dolarjev.

Zlasti pa so mnogo trpeli farni in škofijski arhivi. Deloma so jih komunisti uničili, deloma pa poslali v inozemstvo. V Ameriki izhajajoči rdeči list »News of Spain« se je očitno hvalil, kako ogromen zaklad španskih knjig in časopisov že hranijo ameriške biblioteki. Med temi zakladi so dragocenosti iz madridske knjižnice, iz Escoriala in narodno zgodovinskega arhiva. Prav tako so povečini uničeni arhivi plemičev in privatnikov, ki bi mogli biti za zgodovino še velike važnosti.

Prosvetni minister, komunist Jesus Hernandez je mnogokrat celo osebno zahteval uničenje teh dragocenosti.

Narodna španija se sedaj trudi, da ji tuje države vrnejo to, kar je njenega. Bati se je le, da bo ta njen trud v veliki večini brezuspešen. Tako znajo torej delati komunisti, največji »prijatelji kulture« in »najtrdnější steber demokracije. Slep je ali zloben, komur se tudi sedaj še ne bi odprle oči.

KATOLIČANI NA ANGLESKIH UNIVERZAH

Marsikdo ne ve, da je protestantska državna oblast angleškimi katoličanom šele pred dobrimi sto leti dovolila študiranje na univerzah (1827.). In prav univerze so bile tiste ustanove, ki so največ pripomogle, da se je v teh sto letih veliko izobražencev vrnilo v katoliško Cerkev. Katoliški duh je na nekaterih univerzah danes že tako močan, da so n. pr. v Oxfordu številna katoliška društva in katoliške ustanove ostvarile čisto katoliško ozračje.

Londonska univerza je prva odprla svoja vrata katoličanom. Kako njihov vpliv še vedno raste, kaže to, da univerzitetne založbe izdajajo knjige o sv. Frančišku Asiškem in druge. Tudi na mlajših univerzah si katoliški akademiki krepko utirajo pot, zlasti s pomočjo dobro organiziranih akademskih društev, ki jih vodi p. Martindale D. J. Ta gospod bo nekaterim tudi pri nas že znan; bil je namreč v Ljubljani ob zadnjem katoliškem shodu.

KRALJEVO ZNAM'NJE KRIŽ STOJI

Kakor poroča »Osservatore Romano«, so v Barceloni po šolskih sobah zopet obesili križe. V navzočnosti šolskih oblasti in učiteljev je škof posvetil sveta razpela v cerkvi sv. Jožefa, učenci pa so jih v slovesnem sprevodu nato prenesli v predavalnice.

V 10 LETIH 125 CERKVA

Da bi našli pariški katoličani nadaljnjih sredstev za zidavo novih cerkv, v mestni rdeči četrti, prirejajo razne tombole in druge denarne zbiralne akcije. Od 1931. leta do danes je bilo sezidanih 99 cerkv, stota pa se ravno dovršuje. 62 od teh morejo sprejeti po 1000 do 1500 vernikov, tri celo po 3500 oseb, ostale pa so manjše, za 400 do 500 ljudi. Vse so opremljene z župniščem in župniško društveno dvorano. Načrt predvideva še 25 cerkv. Do sedaj se je izdalo že 80 milijonov frankov in vse to so plačali katoličani s prostovoljnimi darovi, ne da bi prispevala k temu država tudi najmanjši znesek. Pričakujejo, da bo ves načrt uresničen l. 1942.

Občudovanja vredni so ti katoličani in njihov nadškof Verdier!

IZGUBLJENE ŠPANSKE DRAGOCENOSTI

V španski reviji »Occidente« je objavil univerzitetni profesor Gonzalez Palencia težke izgube, ki jih je pod rdečo strahovlado pretrpela španija na svojih dragocenih rokopisih in na drugih važnih znanstvenih dokumentih.

Že v aprilu l. 1937. so španski znanstveniki poslali apel na ves kulturni svet in razkrili barbarstvo rdečih, ki so izropali vse, kar je bilo dragocenega. Obenem so naprosili inozemstvo, naj ne kupuje tega, kar je last španskega naroda. Zal pa je ostal apel brezuspešen.

Tako so n. pr. rdeči ponudili biblioteki kalifornijske univerze »Zgodovino Kalifornije«, ki jo je spisal jezuit Yenegas l. 1757. in je bila last madridske univerze. Amerikanci se